

PABLO URBÁNYI 1939-ben született Ipolyságon, a mai Šahyban. Nyolc-éves koráig élt ott, majd 1947-ben szüleivel Argentínába ment, ott kezdett el írni, írói anyanyelve a spanyol lett. 1977-ben Kanadába emigrált. Jelenleg Ottawában él családjával.

Négy könyve jelent meg, az egyik, a Schol című regény a spanyolon kívül angolul és franciául is.

Szülőföldjéről, gyerekkori emlékeiről ezt írta a Palócföld számára:

„Emlékeim szülővárosomról kissé távoliak, de azért nem vesznek a legendák ködeibe. Emlékszem egy háborúra; emlékszem a németekre, akik apám játékgyárából mindent elvittek, ami csak fémből volt. Az oroszokra, akik minden használató fát elvittek, hogy újjáépíthessék a folyó hidját, amelyet a németek felrobbantottak. Sok deszkalapból koporsót ácsoltak a halott katonáknak.

Emlékszem a részegsége négyéves koromban, amikor fölfedeztem nagyapám eldugott borát. Könnyű volt, enyhén édeskés. A legjobb, amit életemben ittam.

Leginkább az útra emlékszem, amelyet két és fél éven át, naponta négy-szer végigjártam, az iskolaév hónapjaiban. Átvágtam egy tavon, amelynek jégén telente korcsolyázni szoktam – az Ipoly folyó és kanyarulatai belevesztek a messzeségbe –, emlékszem az áradásokra és a végtelen korcsolyapályára.

Egy gyermekszemmel látott nagy városra emlékszem.

1985-ben ellátogattam Ipolyságra, amit ma Šahynak hívnak. Viszontlátam emlékeim színbelyeit, de nagyon megváltozva. A város, a ház, amelyben laktam, a templom, az iskola, ahová jártam, minden sokkal kisebb lett, egy játkévilág, mintha túlságosan nagyra nőttem volna.

Elmentem a temetőbe. Felismertem. Az egyetlen volt, ami nem változott. Ha most megkérdezem magamtól, miért, arra gondolok, talán azért, mert, bár átéltem a háborút, gyerekként nem tudtam valójában, mi a halál.”

Pablo Urbányi argentin íróként szerzett hírnevet, mégis valami különös, mély kötődés fűzi a szülőföldhöz, s itt nemcsak a megőrzött, enyhén palóc-íz-zel beszélt anyanyelvre gondolok, hanem arra a latin-amerikaiságba oltott, sajátos, kesernyés humorú közép-európaiságra is, ami alábbi írását is áthatja.

DOBOS ÉVA

PABLO URBÁNYI

A hagyaték

Ottawa, 198... június 14.

Kedves Horacio!

Egyik előző levelemben már kifejtettem a véleményemet arról, hogy miért is tartom lehetetlennek a világos gondolkodást ebben az úgynevezett Új Világban. Mi több, voltam bátor még azt is kijelenteni, hogy a minden területen

megnyilvánuló szédületes tempójú előrehaladás és fejlődés valósággal megbénítja a gondolatot, s, hogy a jövő, amely –, ha majd egyszer odaérünk – oly szép reményekkel kecsegtet, a fény sebességével távolodik el tőlünk.

Mindazonáltal a világ továbbra is reményekkel táplálkozik. Ezeknek egyike a szervátültetés, ami életünk meghosszabbítását célozza, hogy elérhessünk abba a bizonyos jövőbe. Amióta dr. Christian Bernard, akit annak idején Dél-Afrika Frankensteinjének, vagy Drakulájának neveztek – bála a csodatevő új gyógyszerek felfedezésének –, átültette az első szívet, a szervátültetés köznapi dologgá vált; más szóval, a romantikus óhaj, hogy odaadjuk valakinek a szívünket, megvalósult.

Tény és való, a szervátültetéssel és a szervátültetés kérdésével azóta telekürtölték a világot a birközlő eszközök. Ma már senki nem kételkedhet benne (aki kételkedik, s nem hajlandó másnak adományozni a szerveit, azt „sötét, középkori mentalitással” vádolják, s azzal, hogy megtagadja „az élet fáklyájának” továbbadását), s abelyett, hogy a szerveit továbbadó személy rövid, felbeszakadt és traumákkal teli életét emlegetnénk, bizakodjunk, várjuk újabb csodatevő gyógyszerek felfedezését, s beszéljünk az üdvös cseréről, miszerint (idézem a „Szervátültetés ma” című szakfolyóiratból): „egy végzetes kimenetelű betegséget egy másik, az immunszuppresszióval kapcsolatos kör vált fel, mely megfelelő mértékű, ám nem korlátlan működőképességgel párosul, állandó, bosszú távú orvosi felügyelet mellett.” Erről ennyit.

A magam részéről nincs különösebb véleményem a tárgyról. Ellene állást foglalni öngyilkosság volna; nem vagyok a téma szakértője, ami pedig a filozófiai, vallási, vagy erkölcsi vélekedéseket illeti, azok felett jobb magányos elvonultságban elmélkedni, hogy ki ne zökkentsük az emberiséget a kerékvágásból, amelyre legalábbis e témakörben rátalált.

Következésképpen, jobb, ha „együtműködünk” ebben a kérdésben, amelyben oly mélységesen humánus tényezők játszanak közre, mint például a halhatatlanság vágya, a gyöngédség, a szeretet, a megértés az irgalom, a szerv, amely adományozásra kerül, s amely olybá vehető, mint a világ legszebb „szuvenir”-je.

Ezért hát, éppenséggel együtműködésem jeléül, egy szép és megindító példáról számolok itt be neked, a szervátültetések tárgyában.

Hogy honnan vettem, ezt igen könnyű megmagyaráznom. Néhány hete elmentem a házunk tulajdonjogát tanúsító okmányért az ügyvéd-közjegyzőhöz, egy igen elfoglalt és rendetlen emberhez, aki azt az íróasztalán levő papirbalmagból ásta elő.

Engem ezek a dolgok nem érdekelnek; megbizonyosodtam róla, hogy miénk, otthon pedig letettem a konyhaasztalra. A lányom, aki még el-elámul az emberek dolgain, a felnőttek világában, abová belépni készül, s aki a végtelen valamely pontján a jövővel remél találkozást, lapozgatni kezdte. Ha nem tette volna, a horiték, amelyet talált, ott maradt volna az idők végezetéig, vagy legalábbis a jelzőlog húsz év múlva történő elérvénytelenedéséig.

Nyitva volt. Miután elolvastam a lapokat, ráébredtem, hogy az okmány tartalma sürgős intézkedést igényel. Még aznap visszaadtam, ám előbb útbaejtettem a postahivatalt, és fotókópiákat készítettem róla.

Aznap délután nekiláttam, hogy lefordítsam. Részben azért, hogy elküldjem neked, részben, mert alkalomadtán talán jól jön még egy elbeszéléshez, vagy cikkhez. Majd meglátjuk.

*Most elbúcsúszom, nehogy megtévesszen a fordítás végén levő másik búcsú.
Üdvözl és ölel: Pablo.*

A hagyaték.

Az ezerkilencszáznyolcvan... év... napján, egy szép májusi alkonyaton, én, John K...., foglalkozásomra nézve, házaló ügynök, egyelőre még képességeim csorbitatlanul teljes birtokában, ezen testamentumnak nevezett okmányban lefektetem utolsó rendelkezéseimet, valamint – gyermekeimre gondolva – utolsó tanácsaimat.

Tudjátok, gyermekeim, kiket már hosszú ideje nem látok, mivel házalói foglalkozásom folytán szüntelen járok-kelek a világban, hogy anyátok, szerető feleségem, azzal az ürüggyel, hogy soha nem vagyok otthon, és hogy ki tudja, miféle nőekkel szűröm össze a levelet, s hogy mi lesz velem, magányos és elhagyott, gyöngé és védtelen asszonnyal, ha egy nap egyszer csak nem térek haza, vagy egyszerűen fogom magam és gyalázatos módon, minden előzetes bejelentés nélkül meghalok, mondom, anyátok, vitákkal, a házaselet megtagadásával, amikor időnként hazamentem, sírásokkal, könnyöregésekkel, fenyegetőzésekkel, zokogásokkal és vádaskodásokkal, jövőjét biztosítandó, mindenemet megkaparintotta, úgy, hogy most még az autót, amelyet vezetek sem az enyém, hanem a vállalaté, amelynek dolgozom.

Hogy ő megbagy-e nektek valamit, azt nem tudom. Lehet, hogy az utolsó fillérig elkölt mindent a kutyákra, meg a macskákra, amelyekkel él, azért, hogy – úgymond – ne legyen egyedül; a kutya engem van hivatva pótolni, a két macska pedig titeket.

Én mindennek ellenére folyton tirátok gondolok, tirátok, akik fáklyaként viszik tovább kibunyó életem lángját, s e fáklyák, remélem, eleven lánggal fognak lobogni a jövőben. Alkonyatkor, amikor bevégezem a munkámat, vagy egy-egy hosszú, fárasztó utazás után aszfalt nélküli poros utakon, amelyek mintha e világból is ki akarnának vezetni, valami kocsmá sarkában, vagy elalvás előtt, egy másodosztályú motelban, mindig szeretettel emlékezem rátok, aggódok miattatok, és a sorsotokra gondolok, meg arra, milyen apátok voltam.

Addig töprengtem és töprengtem, míg végül megtaláltam a megoldást. Istennek hála, sokat változtak a dolgok azok óta a régmúlt idők óta, amikor a házalói tanfolyamot végeztem, melynek során biztosítottak arról, hogy még a vállalat ügyvezető igazgatója is lehetek, ha elszánom rá magam és keményen dolgozom. E tanfolyamon sok mindent megtanultam, egyebek között a házaló ügynökök egyik alaptételét: amikor a kliens egy úrucikk ára iránt érdeklődik, hogy el ne riasszuk, nem kell tüstént kibökní, hanem kérdéssel kell rávezetni: Mennyit ér egy emberi lény? Mert nézze uram, ha ön fog egy embert, megörli és megpasszírozza, majd kiszáritja, akkor az a hét százalék, ami a víz elpárolgása után marad, nem egyéb, mint hamu és por, meg valamicske ásványi anyag. Uram, amit ön megvásárol, azt a funkciója és a hasznossága mértékében kell értékelnie.

Mindent összevetve, hála az orvostudomány és a szervátültetési technika csodás és mesébeillő fejlődésének, ez az érv sajna, már nem használható, ezzel szemben az emberi lény mindannyiunk üdvére átértékelődött, s mondhatom, ha anyátokkal szemben hiányzott is belőlem az erély és a határozottság, úgyhogy most még az életbiztosításom is az ő nevében van, ezúttal visszavonhatatlanul.

nul érvényt szerzek utolsó akaratomnak, miszerint bolttestemet, minden benne levővel együtt, tirátok hagyományozom, kizárólagosan általatok való értékesítésre.

Ez így talán elég is volna. Minthogy azonban ti – 17 és 19 évesek lévén – kevés tapasztalattal rendelkeztek, kénytelen vagyok némi eligazítást és segítséget nyújtani nektek, jöllebet anyátok ama véget nem érő, lidércnyomásszerű csaták során nemegyszer vágta a fejembe: Biztos vagy benne, hogy a te gyerekeid? Én úgy szeretlek titeket, mintha azok volnátok.

Tudom, előfordulhat, hogy elfog a kétely és anyátokhoz hasonlóan úgy gondoljátok, csódtömeg vagyok, aki igen kevésbé példázza a győztes embertípust. Mégis, higgyétek el, ismerem az üzleti világot, utazásaim alatt sokat hallgatom a rádiót, szabadidőmben pedig újságot olvasok, úgyhogy egy cseppet sem vagyok bijával a siker kulcsának, az információnak.

Nos, először is, mielőtt egy terméket piacra dobnának, tanulmányozásnak vetik alá. Minthogy az árucikk, amelyet birtokolni fogtok, vérszesen romlandó – még, ha rendelkezésemnek megfelelően a szarobankban helyeznek is el –, nem vesztegethetitek az időt, ezért hát ezúton előrebozsátok néhány sokatmondó számadatot, hogy kedvet csináljak nektek és felkeltsem az érdeklődéséteket.

Talpraesett gyerekek vagytok s mint ilyenek, nyilván tudjátok, hogy a piacot a kereslet és a kínálat szabályozza. A számadatok e tekintetben rendkívül kedvezőek számotokra. A Nemzetközi Szervcsere Szervezet szerint az Egyesült Államokban és Kanadában 8000 személy vár vesére, 700 májra, 800 szív-re, 3000 különféle mirigyekre, 500, vagy 600 szarubártyára, és így tovább. Mint látjátok, a panoráma fölöttébb ígéretes, így hát optimizmussal és hittel telve vághattok neki a vállalkozásnak.

Abogy így gondolkodom rajta, egyszerre az öllött az eszembe, hátha valami erkölcsi aggály (újabbán sok szó esik az adományokról) megakadályoz abban, hogy piacra dobjátok. A világ e tekintetben is sokat haladt előre; ma már nincs erkölcs az üzleti életben, ha ugyan volt egyáltalán valaha. Minden csak nézőpont kérdése. A poros utak mentén nem egy Afrikából való négert, vagy Latin-Amerikából való latin-amerikait ismertem meg, aki a tulajdon vérét, vagy számos gyermekei valamelyikének a veséjét adta el valami olyan intézménynek, amely hivatott volt arra, hogy repülőjegyet vásároljon e paradicsomba.

Bizonyos szempontból sok olyan ember jötevoi lesztek, akik sóvárogva várják a másik halálát, hogy tovább élhessenek s e sokak között nem kevesen lesznek olyanok, akik hajlandók fizetni és ahhoz kellő tőkével is rendelkeznek. Mi több, házalói tapasztalataimból kiindulva, bizton állíthatom, hogy olyan fogyasztót is fogtok találni, aki pusztán azért vásárol meg töletek egy szervet, mert ez olyan újdonság. Persze, csakis akkor, ha kellőképpen tudjátok eszetelni előtte, hogy ez az új élmény fordulatot hozhat az életébe.

Összegezve, keressetek széles, privát jellegű, szabadversenyés, dinamikus piacot!

Emez ügylet beindításakor, mely az árucikk természetéből kifolyólag a lehető legszebb és leghumánusabb kereskedelmi tevékenység, mivelhogy életeket ment, szem előtt kell tartanotok néhány alapszabályt. 1) Soba ne adjatok garanciát. 2) Soba ne fogadjátok el a reklamációt. 3) Soba ne fogadjatok el csekket, se hitelkártyát, még az American Expressstől se, csak jól megszámoltt készpénzt.

Ha majd tetemem elhelyezésre kerül a bankban (tudom, nagy lesz a kísértés, hogy egy tételben adjátok el, például orvostanballgatóknak. Ne tegyétek! Ne feledjétek, hogy a győztesek világa az erős, kemény és elszánt emberek világa), javaslom az alábbi hozzávetőleges listát:

Item, a szívem, az én szegény, öreg, szomorú szívem. Bár azt állítják, hogy a bánat és a melabú nem ott székel, hanem az agyban s hogy még a legelzsántabb tudós a legtökéletesebb mikroszkóppal sem akadna benne a fájdalom nyomára. Következésképpen, dacára mindannak, amit elszenvedett, alkalmas arra, hogy tovább dobogjon valaki másnak a mellében. Kérjétek érte 4000 USA-dollárt.

Item, a májám. Be kell vallanom nektek, hogy feltehetően nincs valami jó állapotban. Az elmúlt évek kudarcai és dübei, az alkohol, az anyátokkal folytatott veszekedések során kiömlött epe, alkalmasint sokat rongáltak és pusztítottak rajta. Ezt azonban nem kell nagydobra vernetek. Ne feledjétek (ha még nem mondtam volna), hogy a modern kereskedelmi ügyletekben a legfontosabb a kulcsin, nem pedig az árucikk minősége, ami ipari titok. Kérjétek érte 3000 USA-dollárt. Ha a vevő vitába, vagy alkudozásba kezd, engedjétek az árából és adjátok túl rajta.

Item, a veséim. Sok víz, sör és bor folyt keresztül rajtuk. Néha úgy érzem, fájnak de lehet, hogy ez csak az öregség és amikor nagyon sokat ülök a volán mellett azzal a szörnyű érzéssel, hogy soha nem érek el sehová, talán inkább a gerincem fáj, nem is annyira a vesém. Azt hiszem, 1500 USA-dollár darbjáért jutányos ár.

Item, a tüdőm. A sok dohányzástól már magától köhög. Gondolom, már egészen megfeketedhetett. Ajánlatos volna oxigénes vízben való elmerítése, tisztítás céljából. Néha a szívvel együtt is árulják, egy tételben. Meglátjátok, milyenek a piaci viszonyok az adott időpontban. Hozzávetőleges ár 2000 USA-dollár.

Item, a vérem. Nem kimondottan nemes, ennél fogva nem tartozik a bejegyzett márkák közé. Hordozott magával bizonyos venereás betegségeket. Aligbanem kimutatható lesz benne némi epe, vagy alkoholmaradvány, attól függően, mikor halok meg. Pintje 10 USA-dollár, mindösszesen egy imperialgallon, amennyiben nem fogok elvérezni valami országúti baleset során. Olykor valószínűleg kinzó kísértés fog el, hogy beletapossak a gázba, és belerohanjak a szemből jövő gépkocsiba.

Egy megjegyzés: talán azt mondjátok majd, hogy a véreimért befolyó teljes összeg, mintegy 80-100 dollár, nem valami sok. Megértem, fiatalok vagytok, és tele illúziókkal, ne feledjétek azonban, hogy sok kicsi sokra megy, és a sokból lesz a vagyon. Lebegjen a szemetek előtt Rockefeller példája; ezt kövesseitek.

Item, az ereim, artériám és idegeim. A könnyebbség kedvéért próbálkozzatok meg az értékesítésükkel collokban, vagy negyedméteres spulnikban. Nem ismerem a kínálatot, és a keresletet. 5 USA-dollár spulninként, kimondottan találmomra megjelölt összeg.

Item, a zsírszövetem. Tekintve a fejlett országokban található emberi zsíradék nagy mennyiségét azt hiszem, ez olyan lenne, mintba havat akarnánk eladni az eszkimóknak. Az alulfejlett országokra gondolni, talán túlságosan távoli. Vannak előzmények a szappangyártásban történő felhasználásra. Rátok bízom.

Item, a hasnyál-, pász- és egyéb mirigyeim. Sajnálatos módon nem találtam kellő információt az újságokban, ennéljogva nem ismerem az árucikket, sem pedig a mirigyek árfolyamát. Távol a világtól, ezekben az Isten háta mögötti kis falvakban, ahol testamentumomat írom még egy szótárt sem találok. Ne legyetek restek, lapozzátok fel az Enciclopedia Britannicát. Ne feledjétek, hogy e világban senki nem olyan becsapott mint a szegények és a tudatlanok. Az általam továbbadott tapasztalattal azonban könnyű lesz megállapítani az árfolyamukat.

Item, a bőröm. A már ismeretes és kipróbált felhasználási ágakon kívül, mint például a lámpaernyő-készítés, vagy a könyvkötés, jelentékeny módon megnövekedett a kereslet a tűzbiztos házakban, a munkahelyeken, vagy a különféle sugárzások miatt megégettek részéről. 10 USA-dollárt javaslok négyzetlábanként.

Item, az emésztőrendszerem, a nyelőcsővemtől kezdve a vastagbélig. Pompás darab. Gyakorlatilag soha életemben nem volt hasmenésem s mindennapi szabályszerű működésénél mi sem bizonyítja jobban tökéletes voltát. Az ára 3000 USA-dollár. Tekintettel a minőségére, védelmezzétek az utolsó leheletekig! Ha valamely okból részletekben kell eladnotok, emeljétek az árat! Ne feledjétek, hogy nincs nagyobb lidércnyomás egy kereskedő számára, mint az az áru, ami a polcon rohad meg.

Item, az izmaim, csontjaim és különféle csontvelőim. Igyekezetek egészben eladni a két karomat és lábamat. 1000 USA-dollár darabjáért, nem lenne rossz. Ha azonban a leukémiás, vagy a radioaktív sugárzás folytán rákossá vált betegek nagy száma megnöveli a velőkeresletet, tartsátok az árat, és ne kucacoskodjatok az izmok miatt.

Item, a szaruhártyáim, a két szemem, a porcok. A szaruhártyákkal nem lesz gondotok. Kérjétek 500 USA-dollárt. A többit majd meglátjátok.

Item, a nemi szervem. Talán atyai aggályok miatt hagytam ezt utoljára. Tudom azonban, hogy modern gyerekek vagytok, akiket a legfejlettebb módszerekkel oktattak, úgyhogy ti taníthatnátok engem. Nem rendelkezem ez ügyben sok információval de tudom, hogy igen irigyelt tétel, kivált manapság, mindkét nem részéről. Jóllehet használt, sokkal kevésbé elnyűtt, mint ahogyan anyátok azt hinni szereti. Volt ugyan, hogy bajba került de hála a penicillin csodájának, ez már a múlté. Ami igaz, igaz, működőképessége nem egészen zavartalan és olykor rossz tréfákat űz velem; nem akar, amikor tud, vagy akkor akar, amikor nem tud. Amint azonban az újságok szaktanácsadás rovatából értesültem, ez a probléma a gondolkodásban gyökeredzik, s mihelyst arra gondolok, hogy a vállalat cégvezetője vagyok, nem pedig egy csödtömeg, mindjárt nekem áll a világ. Bizonyos vagyok benne, hogy egy fiatal, tettekéssz testben ismét ereje teljében lesz. Derítsétek ki az árfolyamát, és ne engedjétek az árból!

Ha bármiről megfeledkeztem volna, csatoljátok ajándék gyanánt; az emberek odavannak a potyáért. Ha mindent kiárultatok és az egész készlet elfogyott, valódi sikert értetek el. Nem tudom, folytatjátok-e az üzletet, azt sem, hogy milyen jövője van. Meglehet (vannak csodák), hogy egy szép napon az orvosoknak valóban sikerül meggyógyítaniuk a beteg szerveket, s akkor nem lesz többé szükség rá, hogy kidobjuk a régieket és újakkal cseréljük le őket. Az is előfordulhat, hogy komoly és felelős nemzetközi vállalatok jelennek meg a színen s az ésszerűsítés, a higiénia, valamint a szaktudás érveivel, megka-

parintják a piacot. Probléma a nyersanyag kérdése is; a mi családunk nem olyan nagy, mint a nagyszüleiteké volt, úgyszólván nem is létezik. Ráadásul anyátok képes és megmérgezi a szerveit, csak hogy ne kelljen semmit odaadnia.

Ugybogy használjátok ki az alkalmat, amíg tart a felvásárlási láz. Gyorsan lépjetelek akcióba; az akciókészség a vérbeli üzletember egyik fontos ismerve: aki kételkedik, habozik, töpreng, tiszteli és méltányolja a másikat, az elveszett. Igyekezettek, mielőtt még a különféle egyesületek (a veséé, a szívé, a májé, a véré) szegény, szerencsétlen betegek nevében, humanitárius érvekkel rávetik magukat a hullámra és szétosztják egymást közt, anélkül, hogy nektek bármi hasznatok származnék belőle.

Végakaratom, hogy az ily módon nyert pénzüsszeget egyenlő részekre osszátok el. Tudom, hogy nem sok, de kitelik belőle az egyetemi tandíj, hogy aztán diplomával a kezetekben, emberek legyetek az emberek között. Soba ne szégyenkezettek a diploma eredete miatt, emlékezettek rá, mit mondott egykor egy római császár: a pénznek nincs szaga.

Van még valami? Az agyamból nem sok marad. Gyűlölöm ezt a tisztázatlanságot, amiben egész életemet leéltem. A lövést a homlokom közepére fogom leadni, nehogy megsértsek valami fontos vívőeret, hiszen minden csepp vér érték. Ne keseredjetelek el és ne érezeteket büntudatot; belefáradtam az életbe, abba, hogy lássam, mint pusztulok el lassan és értelmetlenül. Minthogy az életem már nem ér semmit, nem akarom, hogy a szerveim, előregedvén, értéküket veszítsék.

A többi, item, a lelkem, abszolút árfolyam nélkül. Még az ördögnek sem kellett. Egy hideg, hóviharos téli estén, egy útszéli fogadóban, a sarokban üldögélt, amikor megláttam; lehet, hogy csak egy tréfacsináló volt, én pedig, csak egy kétségbeesett ember. Megkért, hogy hívjam meg egy pohárra; élve a reklámtechnika gyakorlatával, amikor is az ember annyi fölösleges és ostoba névvel tömi tele a fejét, hogy nem lévén hely az Ő számára, elfeledkezik Isten nevééről, jó pár pohárra meghívtam. Amikor láttam, hogy már szédeleg, felajánlottam neki a lelkemet. Meghatódott és igen meleg szavakkal mondott köszönetet, közölte azonban, hogy a pokol tőkéje, az illúzió, már kifogyott; hogy a pokol csödbe jutott, s hogy már a tűz is kibunyit. S ő most ott, a fogadó sarkában vagy holmi más, meleg zugban várja ki az örökkévalóság végét.

Amint látjátok, már nincs sok hátra, vagyis, gyakorlatilag semmi. Szeretném, ha a jó Isten megkönyörülne rajtam, s a feltámadás napján új és jobb testet adna nekem. Hátha. Addig is, ne keressetek engem senki más ember szemében, sem másnak a mellében, s ne kövessétek a láb lépteit, amely már nem az enyém; a forró felhőtlen éjszakákon keressétek illanó, éteri, immár szabad lelkemet a csillagok között, melyeket annyira szerettem, s amelyekre éltem utolsó harminc évében hol ezért, hol azért –, vagy mert túl erős volt a fény, vagy mert vitatkoztam anyáttal, vagy, mert figyelnem kellett az utat, amelyen vezettem, vagy, ami még rosszabb, csak úgy, minden ok nélkül –, én szegény bűnös, elfelejtettem fölnézni.

Búcsúzom, és nem szeretnék érzélgőssé válni; az unokáimnak ne egy nagyapáról beszéljetelek, beszéljetelek nekik a csillagok vándoráról, ott a csillagok közt fogunk majd találkozni, ha eljön az ideje.

Addig is, Isten veletek, John K.....

Dobos Éva fordítása